

† Хаџи Стака Скендеровић.

Умрије, дана 27. маја последије грозних мука прегажена од кола у недељу 26. маја о. г., кад је и под своју старост ишла далеко на Илићу, да се и у задњем часу свога поштенога, племе-

ни тога и родољубивога живота, одазове својој дужности, као чланица овд. „госпојинског друштва“ дијелећи одијела сиротним дјевојкама.

Умрије она, коју је гласовити свјетски историчар *Гилфердинг*, назвао: „**првом женом на Балкану**“. Бурни живот ове јунакиње, ове добро-

творке, ове поштоване Српкиње, окићен је све лијепим од љепших дјела, која јој данас Анђео просишље на хладни гроб са покликом: „Србадијо, овђе почива она, која је цијели живот посветила срећи Српства!“

Паметна, као ријетко која Српкиња а родољубива као до једна, бијаше врло поштована од пок. царице руске, пок. књаза Михаила, намјесника Ристића и кнегиње Јулије Обреновићке. Од којих је примала достојне дарове и ласкава писма. — Хаџи Стака Скендерова не гледајући на многе и тешке запрјеке од стране турске власти, не плашећи се пријетња и силе — прва у Босни и Херцеговини и свуд гдје су Срби робовали под турским игом, на своје трошкове подигла је овдје у Сарајеву „српску женску школу“ год. 1854. издржавајући је, ријетком љубави и пожртвовањем до г. 1875. кад јој немили пожар у пламеновима прождрије цијело имање. Упливна и поштована од свакога, а паметна и досјетљива, обилазећи стране земље, чувене људе и царске дворе, знала је, умјела је и хтјела је да сваком приликом упливише код турских власти и кад год се тицало, да се избави из окова какав Србин или усрећи каква Српкиња. И колико их је избавила? Бог да јој плати на ономе свијету!!

Бог да јој плати иза сва она добротворства учињена сиротињи кад је и сама сиромашна за јадне болеснике купила помоћ код имућнијих, те им куповала лијекове и остало, а наш добри др. Пачу их опет бесплатно лијечио. Ох, колико смо пута гледали ово двоје српских добротвора *Пачу* и *Сшаку*, ће иду и по сњегу и зими и сунчаном жару у најсиромашније предидјеле, да помогну, да лијече људе, заборављене од свакога!

У задње вријеме а нарочито од год. 1883. кад је већ изнеммогла под тешким теретом година и остала без игђе ичега, узе је под своје покровитељство „наша добра и бесмртна добротворка“ Енглеекиња а чувена и велика утјешитељица српске сиротиње: — племенита Мис Ирбијева, љубећи је и поштујућ као своју рођену сестру.

Сиротна а велика наша Српкиња! Шта није још претријела под своју старост? Умријеше јој кроз саме двије године: мати, сестра па једно мушко сироче, које је она отхранила и васпитала, па опет задње женско сироче, која је у хаџи Стаки имала своју мајку. Јуначким устрпљењем

све је то подносила — па ипак ни у највећој невољи није никад заборавила, да тјеши биједне и сиромаше. Њезина кућа, слична величанственој и ако малој богомољи, бијеше уточиште гладних и жедних — и она је од других просила за оне просјаци. Др. Пачу — то је „отац сиротиње“, *Госпоја Стака* (како су је звали) бијаше „мајка“ — и њих двоје пружише руке, да сиротињи буду родитељи. Бог им платио — Бог им вратио, Бог их благословио! А теби, теби хаџи Стако. . .

Лака ти била црна земља велика Српкињо — лака ти била ова грудa српске земље, коју си толико љубила а теби о велика и незаборавна наша добротворко Мис-Ирбијева, хвала, хиљаду пута хвала, на оној љубави, на оној њези и бриги, коју су покојници исказивала! Између толико хиљада благодарнијех уздаха, које те од давнина прате — прими и овај уздах наше захвале, сад када предадосмо црној земљи „нашу мајку“ хаџи Стаку и тужнијем очима гледамо на њезин гроб а заклетвом: Хаџи Стако никад, никад те Србин и неће и несмије заборавити —!

„Напредак.“